

Velkommen til bachelorforsvar

C₃- og C₄-fotosyntese – biologi og teori, virkelighed og model

Bachelorprojekt af stud. hort. Benno Hansen

Vejleder: Docent Christian Richard Jensen

Institut for Agrohydrologi, Kgl. Veterinær og
Landbohøjskole

Baggrund

* Fotosyntese

- × Betingelse for liv – krumtap i økosfæren
- $$\text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow (\text{CH}_2\text{O}) + \text{O}_2$$
- × Kemisk ligevægt ekstremt langt mod venstre!
  - × Modsat respiration

* Klimaændringer

- × Global gennemsnitstemperatur vil stige med 1,4-5,8 °C og CO₂-koncentration vil stige fra ca. 350 ppm til måske over 1000 ppm i år 2100.
- × Indlysende med påvirkning af fotosyntese

* Modelusikkerhed

- × Problemer i at basere modeller på andre modeller?

Disposition

★ C_3 - og C_4 -fotosyntese fysiologi

- × En opdatering af min lærebog

★ Modellering af fotosyntese

- × Generelt om modellering og lidt matematik
- × Nogle modeller

★ Måling af fotosyntese

- × Instrumentet og computerprogrammet

★ Diskussion

- × C_3 - eller C_4 -afgrøder i fremtiden?
- × Hvad kan modeller bruges til?

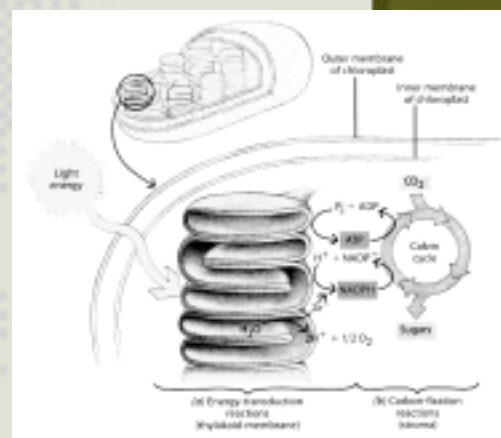
Prioritering: C_3 - og C_4 -fotosyntese fysiologi

★ Fotosyntese

- × (Calvin-cyklussen, fotorespiration, fotosystemerne, respiration, assimilattransport, responskurver)
- × Rubisco
- × Fremtidens genetisk modificerede fotosyntese

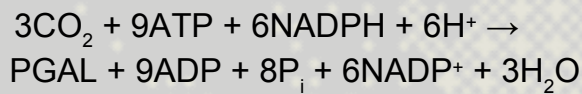
★ C_4 -syndromet

- × Hvornår og hvorfor?
- × Hvilke planter og hvor?
- × Klimaændringernes mulige betydning

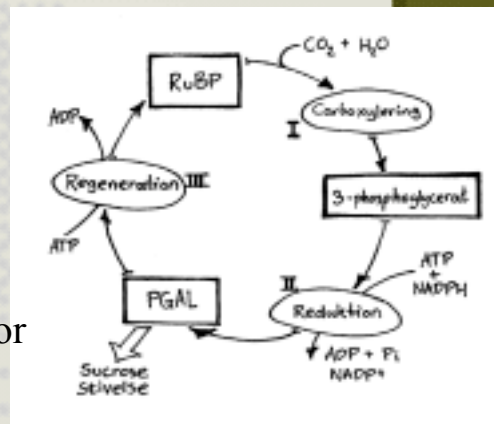

Fiksering af CO₂

* Calvin-cyklussen

- x RuBP (ribulose-1,5-bisfosfat) er *substrat*
- x Rubisco (ribulose-1,5-bisfosfat carboxylase/oxygenase) er *enzym* for første trin

* Fotorespiration

- x Oxygenering i stedet for carboxylering forekommer trods højere affinitet for CO₂ end for O₂
- x Udgør 20-25% af fotosyntesen i alm. C₃-planter

Udvikling af C₄-syndromet

* Planternes dilemma

- x CO₂ skal diffundere gennem stomata – men åbne stomata tillader samtidig øget fordampning
- x Varme og vandstress giver derfor også et CO₂-problem

* C₄-syndromet

- x For 5-7 millioner år siden reduceredes atmosfærens CO₂-indhold væsentligt
- x C₄-fotosyntese fremprovokeredes i flere forskellige arter
- x Kranz-anatomi: Rumlig adskillelse af Calvin-cyklus og kulstoffiksering
- x Flere forskellige typer

C₄-syndromet

* NADP-ME

- × Én af tre typer C₄ – forskel på hvilke stoffer der bruges i transporten (malat/aspartat og pyrovat/alamin)
- × Katalyseret af PEP-carboxylase reagerer *substratet* PEP med hydrogencarbonationer
- × Oxaloacetat har fire C-atomer

* Ekstra energiforbrug

- × To ATP-enheder bruges til transporten alene – i alt fem bruges på fiksering af et CO₂-molekyle...

Hvorfor kan det betale sig? C₄-økonomi

* Ingen fotorespiration

- × I bundle-sheath-cellerne er forholdsvis mere CO₂ og mindre O₂ end i atmosfæren hvorfor RuBP sjældent oxygeneres
- × C₄-planter sparer på rubisco samt andre enzymer

* Bedre vandøkonomi

- × PEPC er meget effektivt og stomata behøves ikke være så åbne hvorved fordampningen mindskes

* Bedre varmetolerance

- × Generel ufølsomhed overfor faktorer, der forskubber forholdet mellem fotosyntese og fotorespiration

Rubisco

* Generelt

- * 25-40% af et blads nitrogen findes i rubisco – er derfor et oplagt mål for molekylærbiologerne
- * Diskriminerer mod $^{13}\text{CO}_2$

* Indviklet syntese

- * Består af forskellige antal ”små” og ”store” dele – genererne for de små dele sidder i cellekernens genom, dem for de store i kloroplastrets – samles i kloroplastrene
- * Skal aktiveres – aktivasen er artsspecifik
- * Også indviklet at genmodificere. Desuden...

Rubisco

* CO_2/O_2 -specificitet, τ

$$\tau = \frac{V_{\max, \text{Carboxy.}} \cdot K_{M, \text{Oxy.}}}{V_{\max, \text{Oxy.}} \cdot K_{M, \text{Carboxy.}}}$$

- * Svinger mellem 13 og 240! Landplanter: 80-100
- * Specificiteten ikke så væsentlig hvis CO_2 er koncentreret

* Vedligehold af rubisco

- * Der er artsforskkel på holdbarheden af de enkelte rubisco'er – hvorfor er ikke klart

* CA1P

- * En rubisco-inhibitor med ukendt hensigt
- * Stor forskel på indhold arter imellem

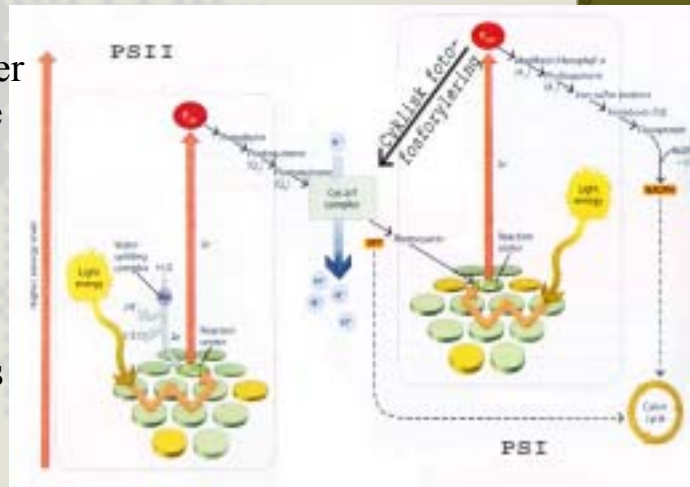
Fotosystemerne, PSI & PSII

* Mekanisme

- x Rationaliseret med antennesystemer
- x Skaber protongradient der udnyttes til at regenerere ATP

* $C_3 \leftrightarrow C_4$

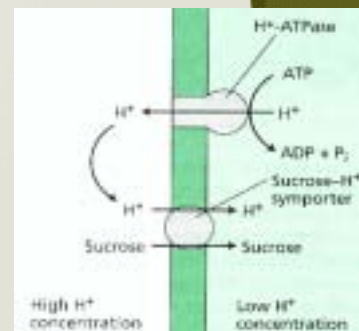
- x PSI sårbart over for O_2^- ;
- x PSII lettest fotoinhiberes
- x Mesofyl/ C_3 : 50% mere PSII; Bundle Sheath: Næsten kun PSI

Assimilattransport

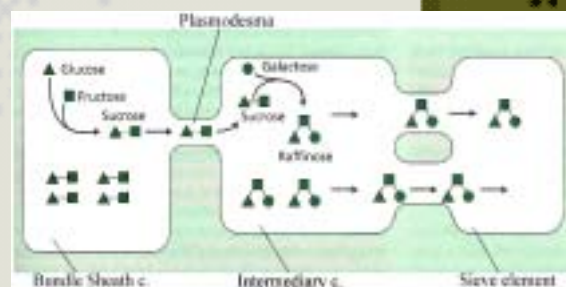
* Fra Source til Sink

- x Sukre transporteres, stivelse lagres
- x Hvilken source til hvilken sink? Visse sammenhænge men assimilatpulje er den bedste beskrivelse
- x Et ungt blad er en sink

* Phloem-loading

- x Symplastisk: "Primitiv", hæmmet under $10^\circ C$, flaskehalsproblem (kritisk ved høj CO_2 !)
- x Apoplastisk: Koster ATP

Lysresponskurven

★ Φ

- × Maksimal effektivitet

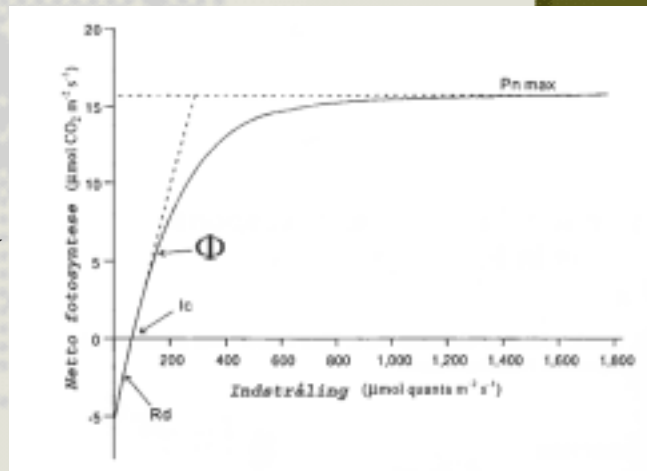
★ $P_n \max$

- × Maksimal fotosyntese

★ R_d

- × Mørkerespiration – negativ fotosyntese i total mørke
- × Lyskompensationspunkt – så meget lys skal der til, førend netto-fotosyntese er lig nul

Afbildning af sammenhæng mellem indstråling og (netto) fotosyntese

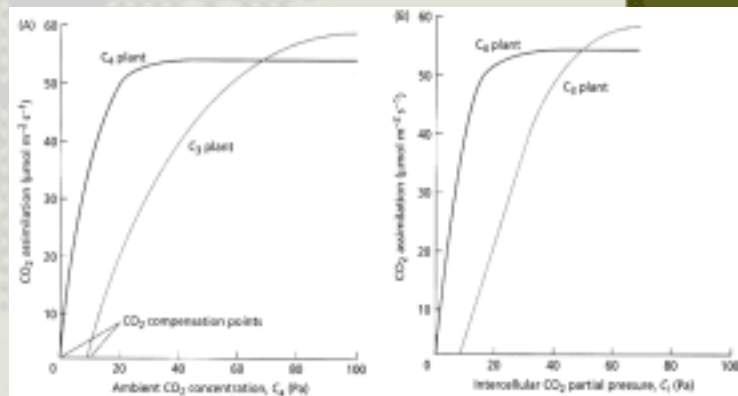
CO₂-responskurven

★ CO₂-kompensationspunkt

- × Analog til lyskompensationspunktet
- × Nær nul for C₄-planter

★ Maksimalt niveau

- × C₄-planter opnår mætning ved lav koncentration
- × C₃ kan udnytte højere koncentrationer

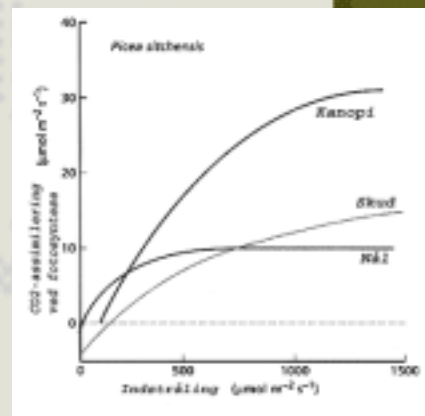
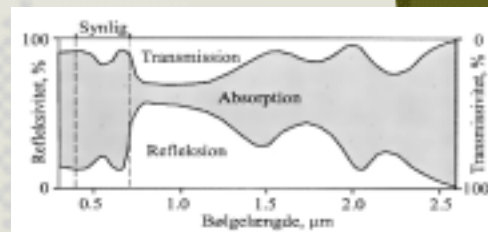
Respons på planteniveau

★ Fra blad til plante

- × Transmission og refleksion
- × Skygge

★ ...til skov?

- × Lysmætning på planteniveau forekommer ved højere indstråling end på bladniveau

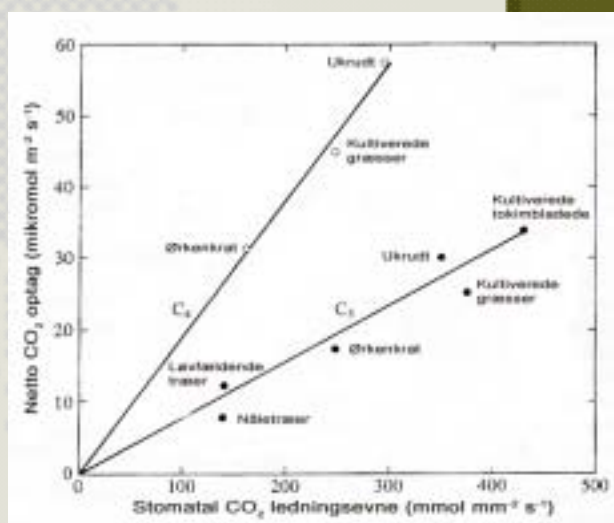
Fremtidens fotosyntese

★ C₃ kontra C₄

- × CO₂-stigning vil udjævne
- × Tørke vil favorisere C₄

★ Genmodificering

- × Højere PEPC niveau for bedre kulstofassimilering? - ikke endnu
- × At indføre Kranz-anatomi i C₃-planter er science fiction - endnu

Modellering

★ Principper for modellering af plantevækst

- × Modeltyper
- × Modelleringsniveau

★ Matematisk praksis

- × En række eksempler på formler

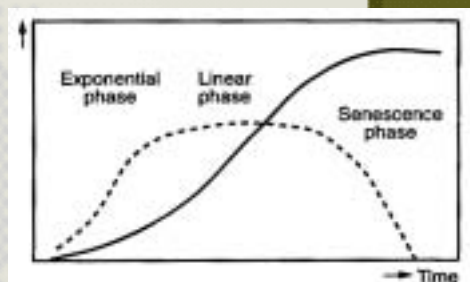
★ Modeller

- × Laisks model af C_4 -cyklussen
- × Daisy
- × IntelliGrow

Principper

★ Modeltype

- × Forklarende – submodeller af styrende mekanismer mindst et niveau under den respons der modelleres – ”akademisk interesse”
- × Beskrivende – fra faktor til forudsigelse via matematisk funktion – praktiske og præcise

★ Modelleringsniveau

- × Også en overvejelse i forhold til formålet med modellen
- × Forskellige faktorer varierer med forskellige intervaller

Praksis

- * Udslukning af stråling ned gennem en afgrøde
- * Fotosynteserate – responskurver
- * Fordeling af assimilater
- * Relevante afstikkere

Indstråling

* Afstikker nr. 1: Solsystemet

- x Solarkonstant: $1367 \text{ W}\cdot\text{m}^{-2}$, atmosfærens transmissivitet og solens højde på himlen (breddegrad)
- x Daglængde har betydning for bl.a. fotoperiodisme
- x Årstiderne er "udjævnede" på den sydlige halvkugle og "ekstremiserede" på den nordlige
- x Hvad med skydækket? Der er ~~mange~~ faktorer!

Udslukning af stråling

* Lambert-Beers lov

- × J.f. tidligere slide og sund fornuft: Jo tættere på jorden, jo mørkere
- × Kan modelleres med Lambert-Beers lov selv om disse sikkert var kemikere:

$$I(l) = I_0 e^{-kl} \rightarrow I_{\text{abs,L}} = (1-\rho)I_0(1-e^{-kL})$$

- × (ρ er reflektionskoefficient)
- × Fine resultater
- × Eks.: Absorption pr. blad på 80-85% og et LAI på 3 $\rightarrow$ absorption i hele kanopien på ca. 90% af strålingen

Fotosynteserate

* Lysresponskurven

- × Blackman's respons = to lige linjer
- × Negativ eksponentielkurve – intet mekanistisk ræsonnement men en god efterligning
- × Rektangulær hyperbola

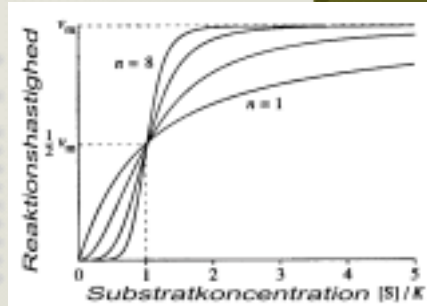
* CO₂-responskurve

- × Den mest moderne fotosyntese-model baseret på Farquhar's forklarende, biokemisk funderede CO₂-responskurve
- × Støtter antagelse om stigende optimumtemperatur ved stigende CO₂

Afstikkere

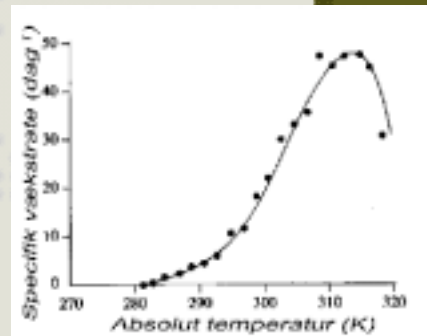
* Generel enzymkinetik

- × Michaelis-Menten ($n=1 \rightarrow$ rektangulær hyperbol)

* Temperaturafhængighed

- × Arrhenius' ligning
- × Q_{10} -værdi
- × Fotosyntesen naturligvis temperaturafhængig – Farquhar har taget højde for det

Assimilatfordeling

* Allometri-regulering

- × Fordelingsnøgle som følger plantens udviklingstrin – først blade og rødder, siden stængel og endelig evt. oplagringsorganer
- × Udledes ved løbende høst og vejning

* Sinkstyrke-regulering

- × Typisk angiver organernes vægt deres styrke som relateres til den samlede vægt af sinks

* Phloem-resistans?

- × Evt. Poiseuilles lov (under visse antagelser)
- × Er vist praktisk talt irrelevant

C₄-cyklussen – Laisk

* ” Forklarende model”

- × Samlet af kendte konstanter for alle cyklussens reaktioner
- × Håber at kunne forudse overordnede konsekvenser af genetisk modificering og øge forståelsen for samspillet mellem C₃-fotosyntesen i Bundle Sheath cellerne og C₄-cyklussen i mesofylcellerne
- × Parameterisering ved to uafhængige kilder → bl.a. justering af ligevægtskonstant for regenerering af PEP

* Resultater

- × Bedste stimulering ved lettere diffusion af PGA til B.S.
- × Over Cycling ca. 13%
- × Fotorespiration vigtig for OC ved lavt lys/CO₂

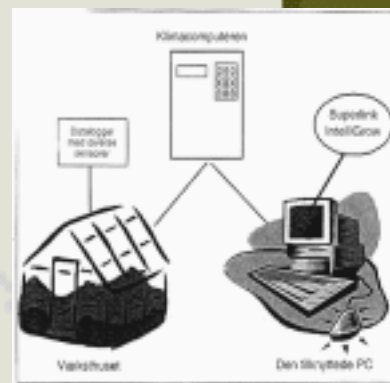
IntelliGrow

* Koncept

- × Klimacomputere i dag groft sagt blot automatiske gartnere
- × IntelliGrow-software vil bruge fotosyntesebaserede optimeringsmetoder til at styre de eksisterende klimacomputere

* Relevans

- × Gartnerierhvervet presset økonomisk
- × Energibesparelser på 20-40% ikke urealistisk

IntelliGrow

★ Resultater

- × CO₂-tilføring og opvarmning kun ved høj indstråling
- × Forebyggende udluftning mod svamp inddrager flere faktorer i risikovurderingen end luftfugtighed
- × Gardiner trækkes fra senere om morgenen under hensyntagen til bl.a. effekt af kunstlys
  - Mindre varmetab → billigere varmeregning
  - Mindre langbølget rødt lys → mindre strækningsvækst → mindre retarderingsmidler
- × Hensyntagen til nyttedyrs behov ved biologisk bekæmpelse
- × Agurkeproduktion 5-10% billigere og 10% større høst
- × Problemer: Forudsætter dyre investeringer og samarbejdsvilje hos producenterne af klimacomputere

Daisy

★ Koncept

- × Simulering af udvaskning
- × Fleksibel, dynamisk og generel → 10 år gammel; har indarbejdet pesticidproblematik og blandingskulturer
- × En skabelon til at bygge modeller i

★ Implementering

- × Består af 'daisy.exe', komponenter og modeller – kan hentes på nettet
- × Definitioner på afgrøder, jordbrugsformer m.m. er komponenter – simple tekstfiler
- × weather.dwf – vejret i Taastrup

Figure 8. Overview of the carbon flow in the Daisy crop model included in Daisy.

I praksis...

* Praktisk måling af fotosyntese

- x Li-Cor 6200
- x Overvejelser om plantematerialet

* Lidt om at bruge data

- x Fra data-log til computerskærm
- x Daisy

Måling af fotosyntese med LI-COR

* Plantematerialet

- x Væksthus-dyrkede planter som tages uden for en skyfri dag ved middagstid
- x Planter på en tilfældig mark

* LI-COR 6200

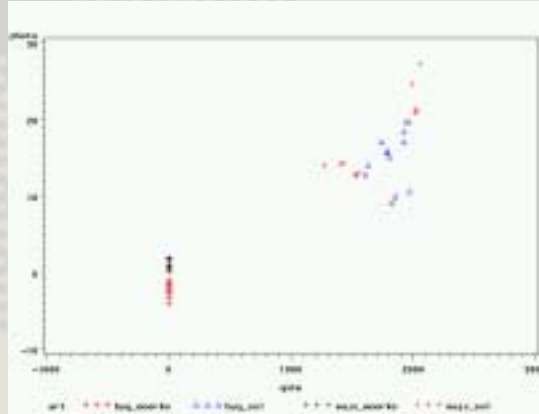
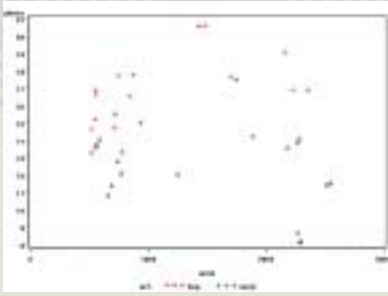
- x Kræver kalibrering
- x Menneskelig faktor tilstede

Data

★ Maksimal fotosyntese i Daisy

- × 'maize.dai' indeholder data for majs
- × Har man nye målinger kan denne fil ændres eller man kan lave en helt ny fil

★ Data

Diskussion

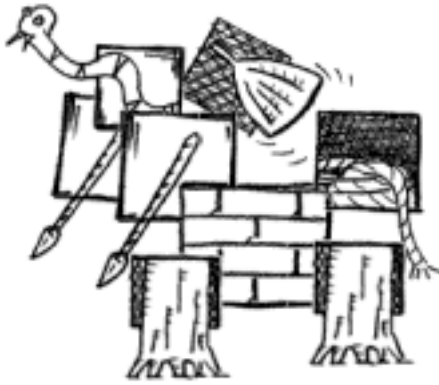
★ Er C₄-planter overlegne?

- × Bedre egnede til, men forudsætter også, høj indstråling
- × Sikkert mere tørkeresistente
- × Nyder ikke gavn af den øgede CO₂
- × Få generelle udsagn!

★ Majs i Danmark

- × Ja, men nogle C₃-planter vil muligvis også finde nye dyrkningsområder og nå øgede udbytter

En fabel

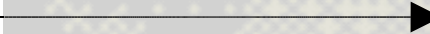
*And so these men of
Indostan
Disputed loud and long,
Each in his own opinion
Exceeding stiff and
strong,
Though each was partly
in the right,
And all were in the
wrong!*

En fabel

Empiri

Hypotese

Diskussion

★ Modeller som spådomme?

- × Kalibrering af modeller skal foretages med varsomhed og med tanke på falsificering
- × Modeller *bør* kunne fungere i sammenhæng
- × Modelarbejde er at designe en simplificering – uden et specifikt formål findes et uendeligt antal simplificeringer
- × Alle mennesker bruger ”modeller” - forudsætning for beslutningsproces
- × Forskel på politisk og videnskabelig ræsonnement

Afrunding

★ Konklusion

- × Videnskab er ikke clairvoyance! Mekanicisme er uaktuelt
- × Nej, C_4 -planter er ikke C_3 -planterne ”overlegne”
- × Modellering et meget vigtigt fagområde
- × Videnskabsteoretisk og politisk udfordring

★ Perspektivering

- × C_4 -cyklus (Laisk?) ind i eksisterende modeller?
- × Fremtiden kan byde på helt nye krav til modeller
- × Modeller *vil* blive brugt i stor stil

Tak for opmærksomheden!

Den fulde rapport og dette slideshow
er tilgængelig på flg. url:

<http://www.dsr.kvl.dk/~benno>